

Kapitán tech. zbroj. Ing. Bohuslav Beneš:

Chemické služby průzkumná, pozorovací a poplachová v cizích armádách.

(Pokračování.)

Síla a výzbroj hlídky chemických patračů (podle ruských údajů).

Síla hlídky chemických patračů (chemické čety) se řídí úkolem, k němuž je hlídka použita. Bývá zpravidla 1 velitel a 4—5 mužů. Chemický patrač před nastoupením svého úkolu odkládá, aby byl co nejméně zatížen, všechny předměty, které obvykle nosí v torbě, sumky, stanový dílec, brašnu s ručními granáty a v létě (podle možnosti) i sbalený plášť. Pušku bere s sebou vždy.

Úplný výstroj chemického patrače se skládá:

1. z plynové masky, ochranného přehozu a ochranných punčoch (jako u každého vojáka),

2. z úplného ochranného oděvu (s botami a rukavicemi), jenž se nosí v torbě. Rukavice jsou vloženy do bot, které jsou složeny podrážkami proti sobě a uloženy pod torbou,

3. z detekčního přístroje G-4, jenž je uložen v malé skřínce, zavěšené na levém boku vzadu (na řemeni). Možno jím zjišťovat chlor, fosgen, difosgen a kyanovodík ve vzduchu nebo yperit ve vodě. Ve skřínce je také detekční papír s pryžovými prstenci k zjištění yperitu nebo lewisitu na zemi a na různých předmětech. Papír se upevňuje s pomocí pryžového prstence na dolním konci tyče asi 40 cm dlouhé, která se přitlačí k podezřelé zemi. Ve styku s yperitem se objeví na detekčním papíře červenohnědé skvrny se světležlutým okrajem, ve styku s lewisitem pak skvrny červeněfialové,

4. z ploché brašny (30×25 cm), zavěšené na levém boku (na řemeni přes pravé rameno). V ní jsou uloženy:

světélkující tabulky, jež se v noci zavěšují na vlajkové tyče,

klubko motouzu k ohraničení zamořeného terénu. Každý 10. metr je označen 10 cm dlouhou vlajkou. Motouzu se užívá v lese, v křovinatém terénu a p.,

3 skleněné lahvičky a dřevěné lopatky k brání vzorků podezřelé půdy, 2 signální rakety a elektrická kapesní svítilna, psací a kreslicí potřeby s blokem na hlášení.

Na pravé vnější straně brašny jsou řemínky k zavěšení svítilny, signální píšťalky a 6 obdélníkových bíločervených vlajek (30×40 cm) k vytyčení zamořených částí terénu,

5. ze svítilic busoly, která se nosí na levém zápěstí (jako náramkové hodinky) a přetahuje se přes pryžovou rukavici ochranného oděvu, je-li ho použito.

Kromě toho patří k výzbroji velitele hlídky chemických patračů i mapa, dalekohled a vlajka k zjištění směru větru, k výzbroji pozorovací a poplachové hlídky (je-li k tomu použito chemických patračů) pak ještě poplachová siréna, deník a co možná i nůžkový dalekohled.

Hlídce chemických patračů se vždycky nevzdává úplná výzbroj a výstroj, neboť některých součástí není k vykonání určitého úkolu třeba. Ale vždy musí mít každý chemický patrač s sebou kromě ochranného oděvu též skleněné lahvičky a dřevěné lopatky, slohu značek k uzavření zamořeného terénu, signální rakety a busolu. Ostatní součásti výzbroje vezmou s sebou, podle druhu úkolu, buď jiné hlídky nebo jednotlivci. Tak na př. detekční přístroj vezme s sebou jen patrač 1, jenž obvykle zjišťuje obsah bojové chemické látky ve vzduchu.

2. Chemický průzkum zamořeného terénu.

Chemický patrač nesmí zapomenout, že již pouhé zjištění zamořeného terénu poukazuje na blízkost nepřítele. Chemické překážky, i když nejsou přímo nepřítelem postřelovány jako umělé bojové překážky terénní, zřízené před jeho obranným postavením, budou nejvýš pravděpodobně zřízeny alespoň tak, aby je bylo možno střežit dobrými střelci nebo kulomety z výborně skrytých palebných stanovišť. Velitel bojové jednotky se bude starat o zajištění a palebnou ochranu chemických patračů, avšak i oni sami musí využívat terénu co nejlépe, musí se pohybovat od skrytu ke skrytu, plazit se tudy, kam nepřítel vidí, nebo přeběhnout kratší vzdálenost co nejrychleji. Při plazení však nutno dát pozor na to, aby se ochranný oděv na některém místě neroztrhl. Pokládat se na

dobu nálezu. Jakmile přijde při své práci na místa, která již zamoření neukazují, zastrčí znovu do země černobílou vlajku a jde dále a zjišťuje čím, na jakou dálku ještě působí páry zjištěné bojové chemické látky. Po nalezení této hranice dá znamení b). Při svém postupu počítá kroky nebo odhaduje (musí-li se plížit anebo běžet) vzdálenost od toho místa, na němž přítomnost bojové chemické látky po prvé zjistil, až k první a druhé hranici, zjištěné čichem. Výsledky průzkumu pak zapisuje do bloku na hlášení. Po skončení svého úkolu odejde na shromaždiště, při čemž na zpáteční cestě přezkoušuje zcela obdobně a doplňuje svá původní zjištění.

Chemičtí patrači 2 a 3 postupují nejprve do stran (do prava a do leva od patrače 1), by dosáhli správného rozstupu ještě před dosažením zamořeného terénu. Pak teprve změni směr a postupují dopředu, souhlasně s patračem 1. Nalezl-li některý z nich postranní hranici zamoření, musí pečlivě přezkoušet, možno-li terénem projít též za touto hranicí (terén tam může být na př. bařinatý a p.). Pak teprve dá znamení „Objížďka nalezena“. Jinak si počíná jako patrač 1.

Chemičtí patrači 4 a 5 zůstávají blízko velitele hlídky patračů, pozorují patrače 2 a 3 a znamení jimi odesílaná. Patrač 4 má pušku stále pohotově a pozoruje ve směru k nepříteli, aby mohl nepřítele, kdyby se náhle objevil, ihned napadnout.

Velitel hlídky chemických patračů pozoruje hlavně patrače 1, má však (při svém postupu) také pořídit náčrt terénu, ačkoliv jeho pozornost je upjata k patračům. Zůstává zpravidla s patrači 4 a 5 na pozorovatelně před chemickou překážkou. Jen tehdy, určil-li za shromaždiště místo za touto překážkou, následuje patrače 1 ve vzdálenosti 250—300 m. Na shromaždišti odebere od jednotlivých patračů hlášení o průzkumu a vypracuje podle těchto údajů vlastní hlášení, zásadně doplněné náčrtem, v němž jsou zakresleny hranice zamořeného terénu, rozsah účinku par bojové chemické látky, cesty objížďkové a p. Text obsahuje odpovědi na 10 otázek, jež jsou již předem vytištěny na jednotlivých listech bloku na hlášení a jež náčrt vysvětlují a doplňují. Hlášení má být vypracováno v 5—6 minutách s průpisem, který si ponechá velitel hlídky chemických patračů, kdežto originál se vzorky zamořené země odešle nebo osobně odevzdá představenému, jenž mu svěří provedení průzkumu. Vzorky se odešlou k dalšímu zkoumání přednostovi chemické služby.

3. Zvláštní případy provádění chemického průzkumu.

Je najež, že bojová situace, terén, povětrnost, denní doba atd. mohou být příčinou podstatné změny v běžném provádění chemického průzkumu. V noci se provádí chemický průzkum dvojicemi chemických patračů. Každá dvojice pracuje samostatně, neboť zrakové spojení s velitelem hlídky patračů i s ostatními patrači je ztíženo. Aby nebylo úplně znemožněno, musí rozstupy mezi jednotlivými dvojicemi být přiměřené malé. Dvojice se orientuje v terénu buďto podle svitici busoly anebo, za jasných nocí, podle nápadných bodů v terénu (okraje lesů, osamělé budovy a p.), které jim velitel hlídky, co možná ještě před setměním, ukázal. Průzkum se má provést jedině s pomocí čichu, při čemž nutno odbírat četné vzorky zamořené půdy. Patrač musí se pamatovat, v jaké vzdálenosti od určitých nápadných bodů v terénu jednotlivé vzorkové a očíslované lahvičky plnil. Po návratu se zkouší půda detekčními papírky.

V hustém lese, jímž je mimo obvyklé cesty velmi nesnadno projít, nutno počítat s tím, že nepřítel zamoří hlavně ony cesty a průseky nebo že je uzavře chemickými překážkami (zátarasy), střeznými a postřelovnými kulomety nebo dobrými střelci. Pak ovšem nutno hlídku chemických patračů zesílit ženisty a postupovat při průzkumu velmi opatrně. Velitel hlídky chemických patračů zůstane sám na hlavní cestě a průzkum postranních cest svěří patračům 2 a 3 jen potud, pokud bude moci udržet s nimi spojení zrakem s pomocí patračů 4 a 5. Stojí při tom na jednom místě, z něhož může vidět jak patrače 4 a 5, tak patrače 1, který provádí průzkum hlavní cesty, při čemž nepostupuje středem cesty, nýbrž plíží se a postupuje co možná skrytě a tiše po okraji lesa, s připravenou puškou, zastavuje se čas od času a naslouchá podezřelým zvukům. Dává bedlivý pozor na všechny známky, které mohou nasvědčovat přítomnosti min, na př. na vedení elektrické nebo zápalnicové, na čerstvě nasýpanou zemi (nebo naopak na udusanou zemi) a p. Nesmí se ničeho dotýkat a na podezřelou zem stoupat. Naopak, musí tato místa zřetelně označit a zpravit o nich ženisty, kteří se chemického průzkumu účastní. Dojde-li k chemické překážce, zjistí především, možno-li ji bez nebezpečí obejít. Není-li to možno, musí být při jejím průzkumu zvláště opatrný, aby nebyl zastřelen nepřítelem střezícím překážku. Doporučuje se, aby se zbytečně dlouho nezdržoval s průzkumem půdy a aby se raději spokojil jediným vzorkem podezřelé země, která se pak v úkrytu, po jeho návratu, prozkoumá detekčním papírkem.

Při procházení obcemi je výhodné, aby se velitel hlídky patračů dotákal obyvatelstva, zda nablízku byly nepřátelské jednotky, které s sebou měly nápadné přístroje, po případě, jak si počínaly. Průzkum obce se nevztahuje jen na pochodovou cestu, nýbrž zásadně také na usedlosti, dvorce a studně při ní položené. Při průzkumu vodních zdrojů nutno dbát nejprve vnějších známek, t. j. zápachu a zbytků bojových chemických látek na okraji studně a p. Není-li po ruce detekční přístroj ke zkoušení vody, možno užít čistého hadříku, ovinutého na kameni a spuštěného na motouzu na dno studně. Po vytažení se zkouší hadřík čichem a detekčním papírkem. Je-li zamořena obec, nutno provést i průzkum místností v staveních, při čemž nutno dát obzvláštní pozor na pravděpodobnou přítomnost min. Zamořené domy se mají pevně uzavřít (dveře přibít), zamořené studně pak přikrýt a označit vlajkami a nápadnými nápisy „Otráveno“.

(Příště dále.)

Literární přehled.

F. Hirt, docteur en droit, professeur de Droit civil à la Faculté de Droit de Strasbourg: *Du délit d'Espionnage*. (O deliktu vyzvědačství.) Vydalo knihkupectví Recueil Sirey, Paříž, 1937, stran 416.

Před nedávnem jsme v těchto místech referovali o hodnotné monografii o právním postavení vojenských attaché. Dnes se nám naskýtá příležitost upozornit na neméně významnou právnickou knihu, vyčerpávající problem zločinu vyzvědač-

ství se stanoviska trestně právního do posledních detailů.

Práce je rozdělena ve dva díly. V dílu prvním je problém probrán obecně s hlediska právní vědy a zvláště pak je podrobně komentováno trestní zákonodárství francouzské, týkající se špionáže. Druhý díl je věnován právní vědě srovnávací a jsou v něm studována zákonná ustanovení, týkající se špionáže, podle platného práva německého, belgického,